

L

LANDSKAPSLAGET AB

*Landskapsarkitektur
& Stadsbyggnad*

STORA SKÖNDAL VERKSAMHETSUTREDNING

2017.08.23

L

KÄLLA: WWW.STORASKONDAL.SE

BESTÄLLARE

Verksamhetsutredningen är framtagen på uppdrag av Stiftelsen Stora Sköndal.

KONSULT

Landskapslaget AB

Peter Myndes Backe 12, 5 tr
118 46 Stockholm
www.landskapslaget.se

Uppdragsansvarig:
Bibbi Leine

Projektgrupp:
Lise Hellström
Pia Jonsson
Johanna Good

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1 INTRODUKTION	4
2 VERKSAMHETER	5
SAMMANFATTNING	5
KARTA	6
OM STORA SKÖNDAL	8
BOENDE	9
IDROTT OCH REKREATION	10
UTBILDNING OCH FÖRSKOLA	11
KYRKANS VERKSAMHETER	11
KULTURLIV OCH MÖTESPLATSER	12
HANDEL OCH SERVICE	13
3 FÖRDJUPNING UTEMILJÖ	14
SAMMANFATTNING	14
KARTA	15
ÄLDREOMSORG	16
SOCIAL PSYKIATRI	18
NEUROLOGISK REHABILITERING	19
LSS-VERKSAMHET	20
FLYKTINGBOENDE	21
FÖRSKOLA	22

1. INTRODUKTION

UPPDRAGETS SYFTE OCH MÅL

Verksamhetsutredningens syfte är att analysera utvecklingsmöjligheter i Stora Sköndal med utgångspunkt i befintliga verksamheter som finns idag.

Målet är att kartlägga vilka verksamheter som finns i eller är kopplade till Stora Sköndal idag och utifrån dessa ta fram riktlinjer som kan stå till grund för en framtida utveckling av Stora Sköndal i stort.

Utredningen utgör ett underlag för fortsatt programarbete där uppgiften är att utreda hur och i vilken utsträckning området kan bebyggas med nya bostäder och funktioner i kombination med utökad vårdverksamhet.

LÄSANVISNING

Verksamhetsutredningen består av tre delar:

1. Introduktion
2. Beskrivning av respektive verksamhet
3. Fördjupning utemiljö

UTREDNINGSSOMRÅDET

Hela Stora Sköndal utgör utredningsområdet inom vilket verksamheterna har beskrivits i denna rapport. Även vissa närliggande verksamheter utanför Stora Sköndals gränser har tagits med om de ansetts ha betydelse för Stora Sköndals invånare.

Fördjupningen med fokus utemiljö omfattar verksamheterna: Villa Drevviken, Solgården, Johannesgården, Nybacken, Förskolan Lilla Sköndal, LSS-verksamhet och flyktingboenden.

GENOMFÖRANDE

Respektive verksamhet beskrivs kort i del 2 baserat på information från Stiftelsen Stora Sköndals hemsida samt kunskap inhämtad genom platsstudier och telefonintervjuer som genomfördes under 2016 samt Sköndalsdialogen, en tidig medborgardialog som hölls i Stora Sköndal 18 maj 2016. Verksamheterna beskrivs utifrån kategorierna *Boende, Idrott och rekreation, Kulturliv, Kyrkans verksamheter, Utbildning och förskola* samt *Service och handel*.

Del 3 - *Fördjupning utemiljö* baseras på platsstudier och fokusgruppsintervjuer med anställda inom respektive verksamhet, boende inom äldreomsorgen samt platsbesök på några av de olika verksamheterna under våren 2016.

2. VERKSAMHETER

SAMMANFATTNING

I Stora Sköndal finns många olika typer av verksamheter, varav majoriteten av dem drivs med inriktning på vård och omsorg av Stiftelsen Stora Sköndal. Stiftelsen har ca 850 anställda inom sina verksamheter. I Stora Sköndal bor en blandad befolkning med olika bakgrund och ursprung, och i olika skeden i livet.

OMRÅDET STORA SKÖNDAL

Området präglas av sina institutionsbyggnader och sin omgivning. I Stora Sköndal finns mycket natur med både naturlika och mer parklika inslag. Sjön Drevviken utgör ett viktigt inslag för såväl upplevelsevärden som rekreativa värden.

BOENDE

Stiftelsen Stora Sköndal tillhandahåller de flesta boenden som finns på området. Vård och omsorgsboenden för olika behov finns med inriktning på stöd och vård och rehabilitering för både fysiska och psykiska besvär samt äldreomsorg. Totalt finns boenden för 324 personer inom dessa verksamheter. Stiftelsen förmedlar även via Riksbyggen ca 75 studentboenden, 314 seniorboenden samt 31 personalboenden.

IDROTT OCH REKREATION

Inom Stora Sköndal finns flera aktivitetsanläggningar så som ten nisbana, boulebana, utegym och cyclocrossbana. På området finns ett bad i utomhusbassäng för funktionshindrade samt ett friluftsbad. Det finns även promenadstråk av olika karaktär och bland annat kan man promenera längs Drevviken eller på Talludden. Angränsande ligger även Flatens naturreservat där möjligheter till vidare rekreation finns.

KULTURLIV OCH MÖTESPLATSER

Stora Sköndal är ett område rikt på aktiviteter och föreningsliv för alla åldrar. Flera pensionärsföreningarna är aktiva och har regelbundna aktiviteter och träffar. Bland annat används församlingshemmet som möteslokal. Även Skogsbyns gästhem används för bland annat Skönstaviskören och Magnoliasalen håller Stockholms danssällskap till. Även lokaler utanför Stora Sköndal används för träffar och bland de som riktar sig till många åldersgrupper är Sköndalsgården i Sköndal centrum, där flera aktiva föreningar samlar människor för aktiviteter, teater, konserter m.m. Även biblioteket ordnar aktiviteter och är populära mötesplatser. På området har även gruppen Asylodlarna startat och engagerar flyktingar som bor på området i gemensam odling. Den ideella föreningen Rullebo driver även tillsammans med Riksbyggen camping för funktionshindrade på området.

KYRKANS VERKSAMHETER

Stora Sköndal kyrka ingår i Farsta församling och har även ett tillhörande församlingshem. Kyrkan ordnar olika typer av aktiviteter och är öppen för alla.

UTBILDNING OCH FÖRSKOLA

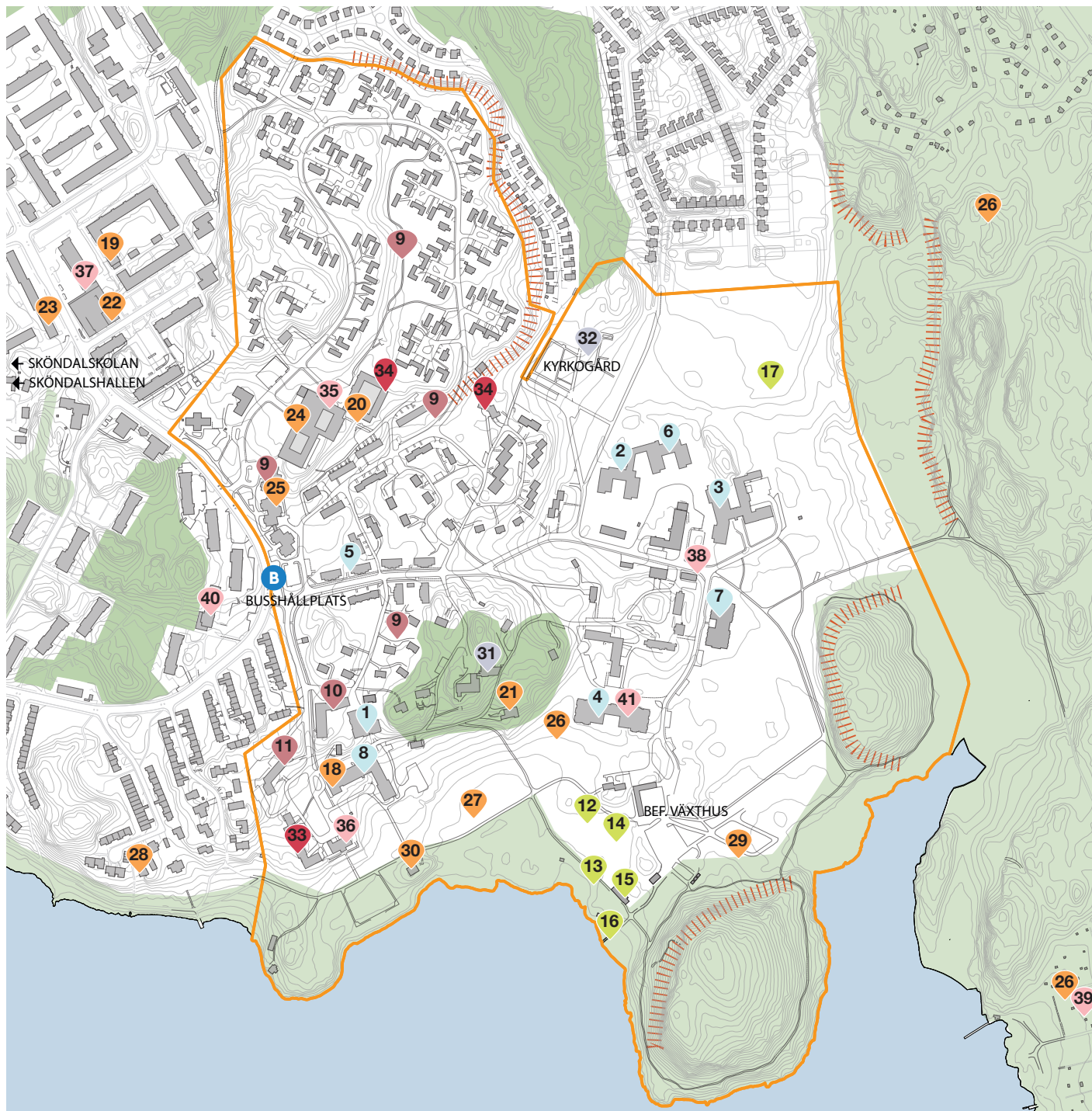
Ersta Sköndal Bräcke Högskola har ett av sina tre campus på Stora Sköndalområdet. På campus Sköndal finns socionomprogrammet samt masterutbildning och uppdragsutbildningar och har totalt ca 400 studenter som parallellt befinner sig på campus.

SERVICE OCH HANDEL

På Stora Sköndal området ligger restaurang Magnolia som har restaurang och café-verksamhet samt konferenslokaler. I övrigt har Folktandvården mottagning på Solgården och det finns ett hunddagis. Sköndal centrum ligger nära och erbjuder såväl handel som service med bland annat flera restauranger, caféer, postombud, apotek och butiker.

L

KARTA

BOENDE

Vård och omsorg

1. **Nybacken** - socialpsykiatriskt stödboende
2. **Villa Drevviken** - äldreboende för personer med demens
3. **Johannesgården** - neurologisk rehabilitering och äldreboende
4. **Solgården** - äldreboende och LSS- daglig verksamhet
5. **LSS gruppboende**- boende och daglig verksamhet för personer med funktionshinder
6. **Villa Sköndal** - vård och omsorgsboende
7. **Björkgården** - boende för yngre dementa
8. **Kyrkbyns gästhem** - vård och omsorgsboende

9. Seniorboende Skogsbyn

10. **Pilbacken** HVB- boende för ensamkommande flyktingungdomar
11. **Studentboende**

IDROTT OCH REKREATION

12. **Boulebana**
13. **Utegy**
14. **Tennisbana**
15. **Stora Sköndals handikappbad**
16. **Friluftsbad**
17. **Cyclocrossbana**

KULTURLIV OCH MÖTESPLATSER

18. **Högskolebibliotek**
19. **Sköndals Bibliotek**
20. **Bibliotek Magnolia**
21. **Fontänhuset**
22. **Sköndalsgården**
23. **PRO samlingslokal**
24. **Stockholms danssällskap Magnoliasalen**
25. **Skönstavikkören Skogsbyns gästhem**
26. **Kolonilotter**
27. **Asylodlarna**
28. **Scoutlada Sköndals Land och sjöscoutkår**
29. **Rullebo camping**
30. **Orgelvillan**

KYRKANS VERKSAMHETER

31. **Stora Sköndal kyrka och församlingshem**
32. **Kapell och kyrkogård**

UTBILDNING OCH FÖRSKOLA

33. **Ersta Sköndal Bräcke Högskola**
34. **Förskolan Lilla Sköndal**

SERVICE OCH HANDEL

35. **Restaurang Magnolia**
36. **Kristinahuset**
37. **Sköndal centrum (matbutik, restaurang, kiosk, postombud, apotek, frisör m.m)**
38. **Hunddagis Antimjau**
39. **Café Torpet i Orhem**
40. **Frisör**
41. **Folkvandvården**

L

OM STORA SKÖNDAL

STIFTELSEN STORA SKÖNDAL

Stora Sköndal är en privat stiftelse som utan vinstsyfte arbetar med stöd, vård, omsorg, utbildning och forskning. Verksamheterna är indelade i områdena *Äldreomsorg*, *Stöd om Omsorg*, *Neurologiska rehabilitering*, *Stora Sköndal fastigheter* och *Diakonala enheten*. Därtill finns den administrativa verksamheten. Inom dessa ryms äldreomsorg, förskola, ensamkommande flyktingbarn, neurologisk rehabilitering, asylmottagning, högskola, och människor med funktionsnedsättning. Stora Sköndals uppdragsgivare är kommuner, landsting och migrationsverket. På området Stora Sköndal hyr stiftelsen ut verksamhetslokaler och seniorbostäder.

I dagsläget har Stora Sköndal ca 850 anställda.

ÖVERSIKT STORA SKÖNDAL

Folkmängd: ca 750 boende

Arbetsplatser: ca 1000 st

STIFTELSENS VERKSAMHETER

Förskola Lilla Sköndal: Borgen och Villan
Ersta Sköndal Bräcke Högskola
Björkgården (yngre dementa)
Gruppbostad LSS samt Daglig verksamhet,
Johannesgården (neurologisk rehab)
Kyrkbyns äldreboende och gästhem
Nybacken (socialpsykiatri)
Solgården (äldreboende)
Villa Drevviken (äldreboende)
Villa Sköndal (äldreboende)
Hem för ensamkommande flyktingbarn
Seniorboende*
Studentboende*

ICKE KOMMERSIELLA/IDEELLA

Sköndals Kyrka
Högskolan Ersta Sköndal Bräcke studentkår
Fontänhuset Sköndal
Bibliotek (Ersta Sköndal Bräcke högskola)
Pensionärsrådet
Pensionärsbostadsföreningen
Skönstavikskören
Stockholms danssällskap
PRO
SPF Seniorerna
Ck CX
Studiefrämjandet - Asylodlarna
Camping Rullebo*

KOMMERSIELLA

Hunddagis AntiMjau
Magnolia restaurang och konferens
Riksbyggen seniorboende
Riksbyggen, uthyrningsansvarig lokaler
Riksbyggen studentboende
Riksbyggen Camping Rullebo*
Lövholmen (hemtjänst)
Bokbacken

KOMMUNALA, SDF ANKNUTNA

Folktandvården
Stora Sköndals Handikappbad

*I grunden ideell verksamhet, men drivs även av privata aktörer

BOENDE

VÅRD OCH OMSORG

NYBACKEN

Boende för vuxna med psykisk ohälsa. Nybacken har plats för 27 personer med egen lägenhet. Fokus på verksamheten är att ge stöd till det dagliga livet till annars fysiskt rörliga människor.

VILLA DREVIKEN

Villa Drevviken är ett vård och omsorgsboende för personer över 65 år. 54 platser finns fördelat på tre våningsplan och sex avdelningar. 45 av dessa är platser för personer med demenssjukdom och 9 platser för personer med somatiska besvär. Därtill finns inriktning mot Parkinsonssjukdom på samtliga avdelningar.

JOHANNESGÅRDEN

Johannesgården är ett vård- och omsorgsboende med somatisk inriktning för personer över 65 år som har ett biståndsbeslut från sin kommun. Där finns 25 lägenheter fördelat på två enheter. Johannesgården innefattar korttidsboende och daglig verksamhet för personer med sjukdom eller skada på nervsystemet, med 28 platser för heldygnshabilitering samt 20 platser för dagrehabilitering.

SOLGÅRDEN

Solgården har äldreboende i egen lägenhet med 42 lägenheter på två våningar. Varje boendegrupp har ett stort vardagsrum mot altan och innergård, läshörna och TV-rum. På andra våningen finns ett litet bibliotek med läsfåfåglor för spontana lässtunder.

GRUPPBOSTÄDER LSS

Gruppboende för personer med utvecklingsstörning, tillhörande LSS. Gruppboendet består av 6 st nyrenoverade lägenheter.

VILLA SKÖNDAL

Villa Sköndal är ett äldreboende med 54 lägenheter fördelat i tre våningsplan. Villa Sköndal arbetar efter IDA-modellen (inflytande, delaktighet och aktivitet) som ger de boende möjlighet att ha inflytande över aktiviteter de vill ägna sig åt.

BJÖRKGÅRDEN

Boende för yngre med demenssjukdom. Björkgården har 16 lägenheter på två avdelningar där alla bostäder ligger i ett mindre hus i markplan.

KYRKBYNS GÄSTHUS

Kyrkbyn är ett vård- och omsorgsboende för personer över 65 år. Kyrkbyn har 39 lägenheter som är fördelade på tre olika plan. Lägenheter finns för både äldre med stöd- och omsorgsbehov (30 st) samt för äldre med demensdiagnos (9 st).

L

SENIORBOENDE

Stiftelsen Stora Sköndal förmedlar hyreskontrakt till seniorbostäder, både villor och lägenheter. Det finns 314 seniorboenden, men i dagsläget är dock kön till seniorbostäderna stängd p.g.a av de förändringar som sker på området Stora Sköndal där nybyggnation av bostäder och verksamheter planeras. Detta gör att de få lediga hus/lägenheter som finns inte kommer att kunna hyras ut på samma sätt som tidigare under en period.

Bostäderna och trädgårdarna kring dem sköts av Riksbyggen. Det handlar om att underhålla husen, klippa gräs, skotta snö osv. I Skogsbyn finns även 5 st småhus där de boende kan låna gräsklippare och verktyg om de önskar hjälpa till med skötseln.

STUDENTBOENDE

Det finns ca 75 studentrum på området som i första hand hyrs ut till studenter på Ersta Sköndal Bräcke högskola. Resterande rum hyrs ut till studenter som är antagna vid någon av högskolorna i Stockholm. Det finns rum i korridor och lägenheter och som student får man hyra rummen i max 5 år.

FLYKTINGBOENDE

PILBACKEN

På Pilbacken, finns ett boende för ca 24 ungdomar i åldrarna 15-19 år som beviljats permanent uppehållstillstånd (PUT). Där bor både killar och tjejer. Pilbacken erbjuder alla boende ungdomar eget rum med toalett, dusch och kylskåp. Skolstöd erbjuds varje dag och under vardagkvällar erbjuds dessutom skolstöd från kontrakterade ämneslärare.

IDROTT OCH REKREATION

På området finns flera aktivitetsanläggningar. Nere vid Drevviken finns en **boule-bana** som används av bland annat många seniorer. Boulebanan och även den befintliga **tennisbanan** är dock i dåligt skick. Där finns även **utegym** som kan användas fritt av alla samt ett **friluftsbad** med både strand och brygga. Ett **handikappsbad** som drivs av kommunen ligger nära Drevviken och är väl använt av såväl boende på området som andra grupper.

På området finns en **cyclocrossbana**, som bland annat används av föreningen CkCX. På området finns också många promenadstråk i naturmiljö för både kortare och längre sträckor. Angränsande ligger även natursköna Talludden, flera koloniområden samt Flatens naturreservat.

UTBILDNING OCH FÖRSKOLA

HÖGSKOLA

ERSTA SKÖNDAL BRÄCKE HÖGSKOLA

Vid Ersta Sköndal Bräcke högskola bedrivs utbildning på grundnivå och avancerad nivå i vårdvetenskap, socialt arbete, teologi, kyrkomusik och psykoterapi. Här bedrivs också forskning om bl.a. det civila samhället, palliativ vård och organisations- och arbetslivsetik. Högskolan finns på tre campus – Campus Ersta, Campus Sköndal och Campus Bräcke – med tillsammans ca 1400 studenter.

På campus Sköndal arbetar ca 35 personer och går ungefär 400 studenter samtidigt. Uppskattningsvis går ungefär 200 studenter på grundutbildningen på campus samtidigt, och 200 studenter på uppdragsutbildningarna. Utöver det används även Salongen i Magnoliahuset för undervisning för ca 120-150 sjuksköterskestudenter.

FÖRSKOLOR

FÖRSKOLAN LILLA SKÖNDAL, som drivs av Stiftelsen Stora Sköndal, består av två närliggande byggnader: Villan och Borgen. Båda byggnaderna är k-märkta och omges av grönskande gårdar som inbjuder till aktivitet, upptäcksfärder och lugna stunder. Villan har plats för 25 barn fördelade på två avdelningar och på Borgen finns fyra småbarnsavdelningar och fyra storbarnsavdelningar där grupperna består av 14 respektive 18 barn.

KYRKANS VERKSAMHETER

STORA SKÖNDALS KYRKA OCH FÖRSAMLINGSHEM

Mitt på området står kyrkan och församlingshuset med aktiviteter under hela veckan. Här firas gudstjänst på söndagarna och under samma tak ryms aktiviteter som barnsång, soppluncher och konserter. Kyrkan används av många på området och den är öppen för alla.

I Kristinastugan hålls anhörigfika, olika former av samtalsgrupper och under sommaren håller caféet Nyfiket öppet. Från Kristinastugan utgår även kortare pilgrimsvandringar och studiebesök inom närområdet.

KAPELL OCH KYRKOGRÅRD

På området finns även ett kapell och en kyrkogård.

L

KULTURLIV OCH MÖTESPLATSER

BIBLIOTEK

HÖGSKOLEBIBLIOTEKET

På högskolebiblioteket kan man låna böcker, läsa tidningar och söka i databaser och få vägledning i informationssökning.

BIBLIOTEKET I SKÖNDALS CENTRUM

I Sköndals centrum finns även ett kommunalt bibliotek med meröppet som anses vara en viktig mötesplats för boende i Sköndal.

MÖTESPLATSER

SKÖNDALSGÅRDEN

Sköndalsgården är ett allaktivitetshus som drivs av Farsta föreningsråd. Sköndalsgården ordnar aktiviteter för såväl barn och ungdomar som vuxna och seniorer. Det ordnas bland annat ett ungdomscafé, teater, dans och poesikvällar.

Föreningarna ViUnga, Teater Accent, GT Söder och Ungdomssupport får tillsammans kulturpengar från Stockholm stad för att utveckla kulturlivet genom öppen verksamhet på Sköndalsgården.

FONTÄNHUSET

Sveriges Fontänhus ingår i en världsomspännande klubbhusorganisation och vänder sig till människor som upplever psykisk ohälsa. Fontänhuset arrangerar utflykter och sociala evenemang både inom och utanför Stora Sköndalområdet.

ORGELVILLAN

Del av Ersta Sköndal Högskolas undervisningslokaler för kyrkomusikerutbildningen. I Orgelvillan hålls även konserter.

KOLONILOTTER

På Stora Sköndalområdet i anslutning till Solgården finns några kolonilotter som drivs av äldreboendet.

På området har även gruppen Asylodlarna i samarbete med Studieförbundet startat odling på en av de stora gräsyrtorna på området.

I anslutning till Stora Sköndal ligger även flera aktiva koloniföreningar så som Koloniföreningen Odlaren, Orhems fritidsträdgårdar samt Drevvikens fritidsträdgårdar.

FÖRENINGAR

PENSIONÄRSFÖRENINGAR

SPF Seniorerna är en partipolitiskt och religiöst obunden organisation för seniorer. SPF Sköndal bildades 1992 och föreningen har ca 350 medlemmar. Möten hålls i församlingshemmet. Även PRO Sköndal med ca 300 medlemmar håller möten i församlingshemmet. De arrangerar även andra aktiviteter så som pubkvällar, basar, julbord och sommarträffar. PRO arrangerar även aktiviteterna qi-gong, bordtennis, bowls och senorgympa på Sköndalsgården. Stora Sköndals pensionärsråd finns även på området som en ideell förening.

SKÖNDALS LAND- OCH SJÖSCOUTKÅR håller scoutmöten i en källarlokal i Sköndals centrum, men har även en ombyggd lada vid dreviken där möten hålls vår och höst. Där förvaras även båtar och kanoter för verksamheten på Drevviken.

SKÖNDALS BIBLIOTEKETS VÄNNER ordnar olika aktiviteter så som föreläsningar och träffar på Sköndals bibliotek.

UNGDOMSUPPORT SKÖNDAL Föreningen är ett lokalt initiativ av ungdomar själva som kommer ifrån Sköndal. Föreningen syfte och mål är att peppa unga i mellan 15-20 år i Sköndal att träffas och hitta på roliga aktiviteter tillsammans och motverka droger och kriminalitet bland unga i Sköndal.

SKÖNSTAVIKKÖREN är en kör med ca 30 medlemmar i blandade åldrar. Kören bildades 1958. Kören övar i Skogsbyns gästhem i Stora Sköndal och håller konserter på olika platser i Stockholm några gånger per år.

STOCKHOLMS DANSSÄLLSKAP är en ideell förening som anordnar kurser, socialdanser och event i bla modern linedance och West Coast Swing. Föreningen bildades 2011 och håller till i Magnoliasalen i Stora Sköndal.

RULLEBO CAMPING

Rullebo är en ideell campingförening för handikappade, som ligger vid Stiftelesens friluftscen-ter för handikappade vid Drevviken. Det finns nitton stycken husvagnsplatser i Rullebo.

HANDEL OCH SERVICE

RESTAURANG OCH KONFERENS MAGNOLIA

Restaurang Magnolia erbjuder dagens lunch, catering, caféverksamhet och konferensmöj-ligheter. Restaurang Magnolia drivs av Fazer Food Services.

KRISTINAHUSET, STIFTELSENS STORA SKÖNDAL KONTOR

Stiftelsen Stora Sköndal har tidigare haft sitt kontor i Kristinahuset, men nu pågår ombygg-nad och i huset ska bli bland annat caféverksamhet.

SKÖNDALS CENTRUM

I Sköndal centrum finns flertalet butiker, däribland matbutik, postombud och apotek. Även husläkarmottagning och tandläkarmottagning ligger i centrum.

I Sköndal centrum ligger bland annat Restaurang Sköndal och Sköndals Café å lite till. Även konditori, pizzeria och Thairestaurang finns i närheten av centrum.

CAFÉ TORPET I ORHEM

Har serverat hemlagad mat och hembakat fikabröd sedan 1940-talet. Har för närvarande öppet mellan april - oktober.

HUNDDAGIS ANTIMJAU

På Stora Sköndalområdet ligger ett hunddagis som drivs på dagtid mellan 06-19, med rast-ning av hundarna 2 gånger per dag i när- och naturområdena.

3. FÖRDJUPNING UTEMILJÖ

SAMMANFATTNING

Utifrån intervjuer och besök på plats har riktlinjer tagits fram för utemiljön för respektive verksamhet, både i den lilla skalan och i området i stort. Generellt är de flesta nöjda med de förhållanden som råder idag. Stora Sköndal präglas av en grön miljö med närhet till både vatten och natur. Detta uppskattas av alla verksamheter och alla ser det som ett av Stora Sköndals signum.

BUSSFÖRBINDELSE

De verksamheter som finns representerade i denna rapport är permanenta boenden och daglig verksamhet. Bland den dagliga verksamheten är det många som pendlar till området och de som bor här får ofta besök av närstående. Idag anländer de flesta besökare i bil. Flera av de som kommer hit för den dagliga verksamheten har svårighet att färdas kollektivt på grund av psykiska eller fysiska funktionshinder. Generellt efterfrågar de flesta verksamheterna bättre bussförbindelser och tillgängligare koppling till busshållplatserna.

TILLGÄNGLIGT MEN VARIERAT

I Stora Sköndal rör sig många personer med funktionshinder och flera är rullstolsburna. Att skapa tillgängliga stråk och platser är ett önskemål generellt från samtliga verksamheter. Tillgängliga material, hänsynsfullt utformade platser, förståelse av höjdskillnader vid planering och att alltid ha närhet till vila är viktigt. Vidare anses närmiljön viktig, liksom att kunna erbjuda sammanhängande stråk för både kortare och längre promenader.

Trots efterfrågan på tillgängliga stråk och platser i närområdet poängteras även variationen som allra viktigast. Inom varje verksamhet finns personer i olika åldrar och med individuella behov. Många använder utemiljön som en del av den dagliga träningen och därför är även mer utmanande miljöer viktiga. Den individuella anpassningen gäller också utformning av platser där både intensiva, lugnare och avskilda platser behövs.

TRYGGHET

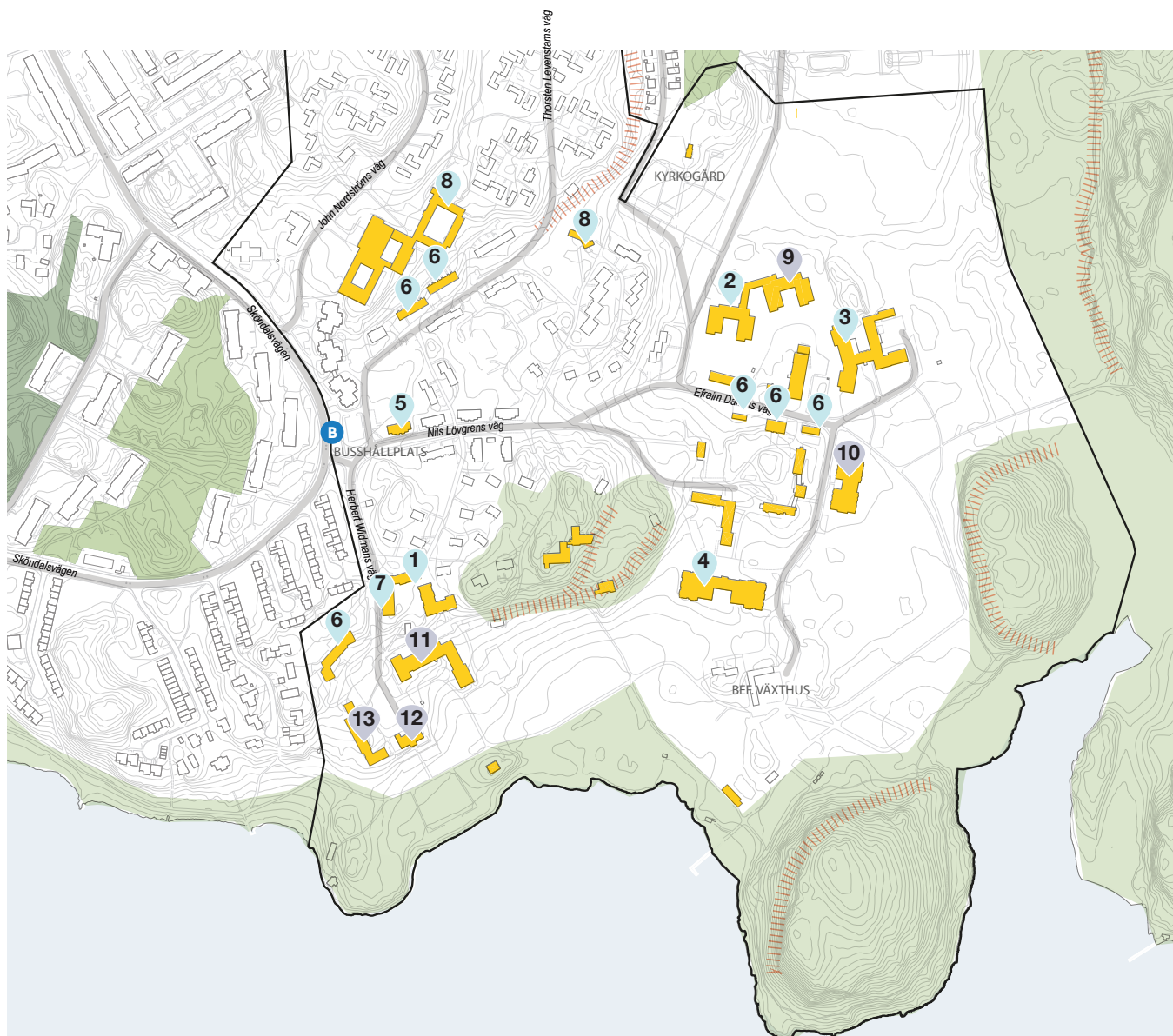
En återkommande synpunkt från de personer som intervjuats var att området idag är relativt mörkt på kvällar, vilket skapar otrygghet. Detta drabbar speciellt personal som jobbar skift. Även orienterbarheten kommenterades där en tydlig struktur och hierarki saknas.

AKTIVITETER OCH ARBETE

Förutom tillgängliga och varierade platser diskuterades även bristen på aktiviteter och saker att göra. Flera av verksamheterna tog upp möjligheten att involvera sina deltagare i området, att de till exempel skulle kunna vara delaktiga i olika typer av arbete.

MÖTESPLATSER

Många nämnde behovet av en mötesplats där både allmänheten och de som är del av verksamheterna kan mötas. Generellt ansåg samtliga verksamheter att mötet mellan människor är en viktig utgångspunkt vid fortsatt utveckling av området.

VERKSAMHETER SOM DELTAGIT

1. **Nybacken** - socialpsykiatriskt stödboende
2. **Villa Drevviken** - äldreboende för personer med demens
3. **Johannesgården** - neurologisk rehabilitering och äldreboende
4. **Solgården** - äldreboende och LSS-daglig verksamhet
5. **LSS** - daglig verksamhet för personer med funktionshinder
6. **Flyktingboende ABT** - familjer med uppehållstillstånd
7. **Pilbacken** HVB- boende för ensamkommande flyktingungdomar
8. **Förskola Lilla Sköndal**

ÖVRIGA VERKSAMHETER

9. **Villa Sköndal** - vård och omsorgsboende
10. **Björkgården** - boende för yngre dementa
11. **Kyrkbyns gästhem** - vård och omsorgsboende
12. **Kristinahuset** - Stiftelsen Stora Sköndal kontor
13. **Ersta Högskola** - folkhögskola

GENERELLA ÖNSKEMÅL UTEMILJÖ

- Bussförbindelse in på området
- Sammanhängande gångstråk/slingor över området
- Tillgängliga gångvägar - helst plana och asfalterade
- Viktigt med små och varierade möteplatser för vistelse året om
- Regelbundet utplacerade bänkar för vila
- Hälsofrämjande miljöer med natur, trädgård och djur
- Bättre utebelysning
- Aktiviteter för olika åldrar (inklusive lekmiljö och trädgård)
- Plana gräsytor för spel
- Året runt öppet café/butik/kiosk

ÄLDREOMSORG

GENERELLA BEHOV ÄLDREOMSORG

- Förutsättning - Många rullstolsburna
- Lättorienterat
- Lättillgängligt och framkomligt
- Ej grus/stenmjöl, helst plana och asfalterade gångvägar

- Viktigt med små möteplatser för vistelse året om
- Regelbundet utplacerade bänkar för vila
- Hälsofrämjande miljöer med natur, trädgård och djur
- Undvik kantsten
- Undvik räcken annat än vid trappor och ramper

VILLA DREVIKEN

VÅRD OCH OMSORGSBOENDE FÖR PERSONER ÖVER 65 ÅR

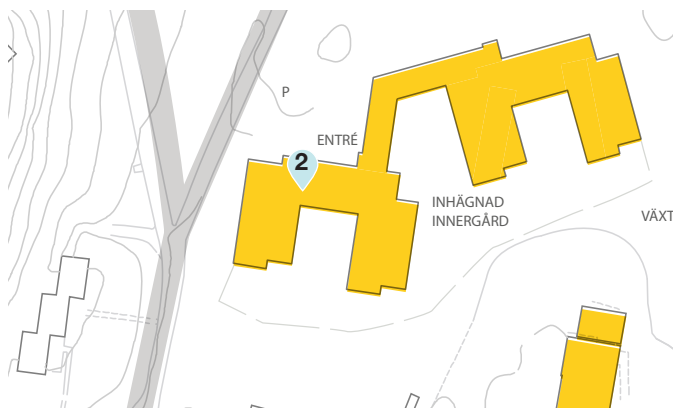
- 45 platser för personer med demenssjukdom
- 9 platser för personer med somatiska besvär
- Inriktning mot Parkinsons sjukdom på samtliga avdelningar
- Några boende går ut själva, annars följer personalen med
- Inglasad vinterträdgård på gång
- Saknar större utrymmen för anhörigträffar
- Inga konflikter med andra verksamheter
- Bostäder och dagis finns nära
- Musik en stor del av dagen med dans, sång m.m

BEHOV UTEMILJÖ

Inom Villa Drevviken är tillgänglighet och framkomlighet i utemiljön viktig så som asfalterade vägar och relativt plana ytor. Även närhet till utevistelse och promenadstråk med bänkar för vila kontinuerligt utplacerade poängteras, samt behovet av en inhägnad gård.

Närmiljö

Nära bygganden finns en inhägnad innergård vilken är välanvänd och uppskattad. På innergården finns växthus och odling som de boende är delaktiga i. Idag saknas gångbana fram till huset. De boende har ofta besök av närstående och då det råder brist

ÖNSKEMÅL

- Kortare plana promenadslingsor nära verksamheten
- Tillgängliga gångvägar
- Bra trottoarer längs bilvägar
- Tydligare skyltning och eventuellt vägnamnsbyte på del av Stora Sköndals väg efter vägbom
- Bussförbindelse för anhöriga och personal
- Bättre belysning på området
- Fler papperskorgar
- Djur
- Året runt öppet café/butik nära

på bra koppling till kollektivtrafik behövs alla de parkeringsplatser som finns idag.

Utvidgad utemiljö

De boende tillsammans med närstående eller personal tar ofta promenader ner till vattnet eller kortare slingor nära verksamheten.

MÅLPUNKTER

- Innergården
- Växthuset på gården
- Kortare promenadstråk nära huset
- Sjön/badet

SOLGÅRDEN

ÄLDREBOENDE I EGEN LÄGENHET

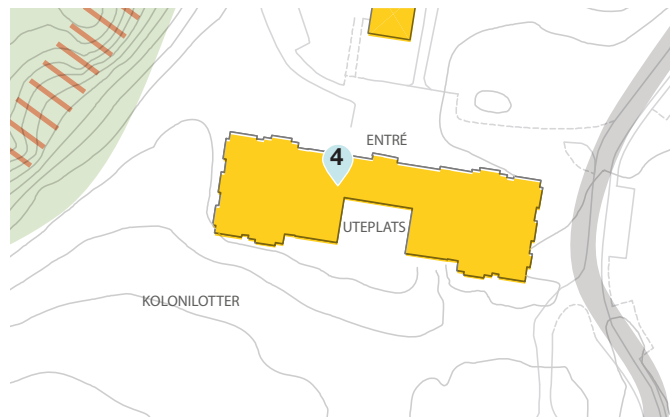
- 42 lägenheter
- Mycket vistelse utomhus dagtid under hela året
- Vissa går ut själva, andra med personal, varierande behov för de boende, framkomlighet för rullstolar, rullatorer och permobiler behövs
- Närhet viktigt. För vissa är den närmaste utemiljön så långt man kommer
- Gemenskapen betyder allt, viktigt med samlingspunkter
- Boendet och närmiljön mycket uppskattad av de boende "så nära idealet som man kan komma"

BEHOV UTEMILJÖ

Äldreboendet på Solgården efterfrågar lättillgängliga och framkomliga asfalterade vägar med promenadstråk nära boendet. Även Solgården efterfrågar kontinuerligt placerade bänkar och fler platser för både vila, möten och aktivitet.

Närmiljö

I söderläge, med utsikt mot vattnet ligger en hårdgjord uteplats med sittplatser, grill, växtlighet och odlingslådor. I anslutning till byggnaden finns även grösytor för spel som boccia, men i dagsläget påtalas att de är lite för ojämna för att enkelt ta sig dit med rullstol. Potential finns i utrymmen mellan intilliggande hus som skulle kunna nyttjas bättre för t.ex. boule-spel.

ÖNSKEMÅL

- Lättframkomligt och tillgänglighetsanpassat
- Asfalterade gångvägar (även packat grus gör att rullstolarna fastnar)
- Behålla bärbuskar och fläder på området
- Fler, och regelbundet utplacerade bänkar längs stråken samt nere vid vattnet
- Bänkar med bord för picknick
- Bättre förbindelser med kollektivtrafik en prioritet
- Planare och bättre grösyta för spel som boccia närmare huset
- Boulebana (även framkomlig med rullstol)
- Slinga runt Drevviken för permobil

Utvidgad utemiljö

Även från Solgården är stråken ner till sjön viktiga. Höns, kaniner och grisar finns på granngården och bär- och fläderbuskar används till att koka saft och sylt. Serveringen nere vid badet är uppskattad och hit åker flera av de som idag har egna permobiler. Med dessa kan de boende ta sig även utanför Stora Sköndals område. Kyrkan är en annan viktig målpunkt men hit är det backigt och svårt att ta sig med rullstol.

Målpunkter

- Egna uteplatsen
- Odlinglotterna
- Sjön och badet
- Serveringen vid badet
- Sköndals centrum
- Sittplatser där man kan titta på folk, fåglar osv.
- Kyrkan

L

SOCIAL PSYKIATRI

NYBACKEN

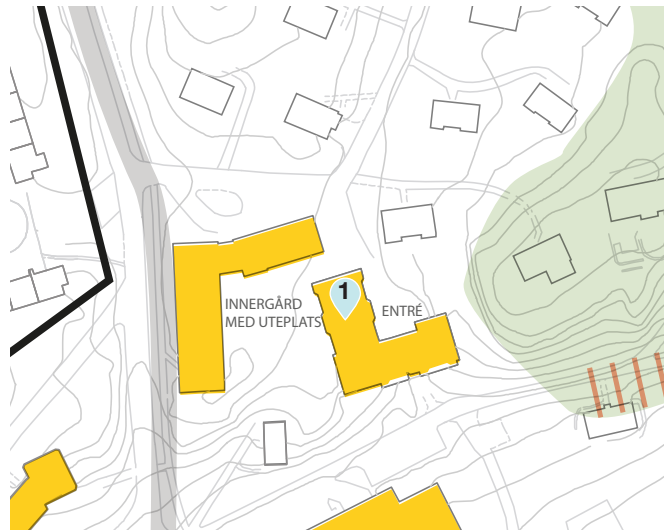
BOENDE MED STÖD FÖR INDIVIDER MED PSYKISK FUNKTIONSNEDSÄTTNING

- 40 år eller äldre
- 27 boende
- Stöd i det dagliga livet
- Normalisering är huvudprincipen
- Personerna är fysiskt rörliga
- Många använder utemiljön
- Oftast inga anhöriga

BEHOV UTEMILJÖ

De verksamma på Nybackens sociala psykiatri rör sig över hela Stora Sköndal och uppskattar den avskilda och lugna miljön. Då många av de som kommer hit på olika sätt känner sig annorlunda eller utanför det övriga samhället är det viktigt att inte förstärka detta genom att särskilja de boende från allmänheten. Samtidigt är det viktigt att skapa platser där de kan få vara ifred där de kan både iakta och delta i ett sammanhang aktivt eller passivt.

För de som vistas på Nygården finns även behov av aktiviteter att engageras i samt en öppenhet mellan verksamheter. Dock är det viktigt att undvika ”pek-pinnar” om vad som får och inte får göras i utemiljön. Utemiljön bör inte vara ”för städad” eller ”för fin”, det skall finnas platser där en får vara sig själv.

ÖNSKEMÅL

- En formell rökruta, gärna en bit från byggnaden
- Små mötesplatser och sittplatser ute i området som blir målpunkter dit de boende kan vistas och vara i fred
- Ordentliga askkoppar och papperskorgar (men ej nära entréer)
- Aktiviteter som engagerar de boende

Närmiljö

Nybackens Social Psykiatri ligger mitt bland institutionsbyggnaderna invid övriga verksamheter så som förskola, högskola, asylboenden etc. Institutionen har idag en ordnad liten innergård där de boende kan engagera sig. Många av de boende är rökare och idag har en informell ”rökarbänk” skapats invid entrén vilket gör att rök kommer in i byggnaden, något som inte uppskattas av alla.

Utvidgad utemiljö

De boende rör sig generellt på hela området dagtid, men behöver lockas ut mer av olika aktiviteter, sittplatser.

Målpunkter

- Rökarbänken
- Promenader på området

NEUROLOGISK REHABILITERING

JOHANNESGÅRDEN

FÖR PERSONER MED SJUKDOM ELLER
SKADA I NERVSISTELET

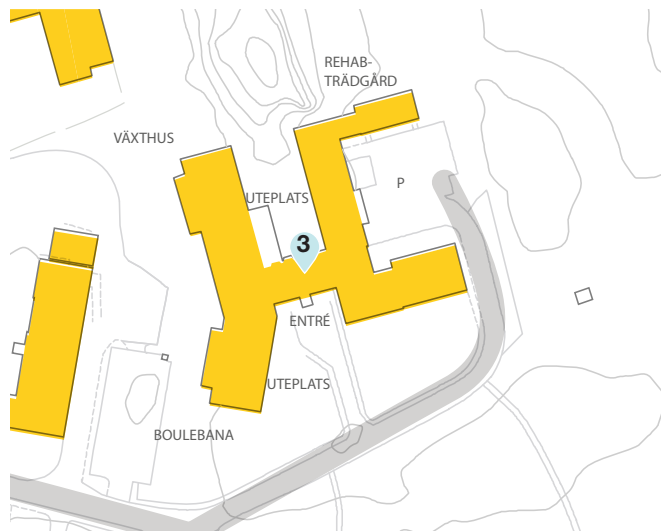
- Boende och daglig verksamhet
- De vanligaste diagnoserna är stroke, Parkinsons sjukdom, MS, hjärntumör och epilepsi.
- 28 inläggande för heldygsrehabilitering 2-5 veckor
- 20 platser för dagrehabilitering
- ca 50 personer per dag i övriga besök
- Utemiljön används mycket i rehabiliteringen, varierat vad man klarar motorisk. Patienterna kan vara allt från rullstolsburen till fullt rörlig och alla har individuella rehabiliteringsplaner.
- Schemalagda aktiviteter i grupper varje dag fram till kl. 16 (inomhus och utomhus)
- Målet är att verksamheten kan växa framöver
- Inga konflikter med andra verksamheter

BEHOV UTEMILJÖ

Till Johannesgården kommer många personer med olika typer av funktionshinder. De använder ofta utemiljön i sina rehabiliteringsprogram vilket innebär att de har behov av olika typer av avancerade stråk, både plana och mer avancerade. Lättillgängliga och plana ytor för gång, samt för verksamhetens specialanpassade cyklar är viktigt. Då de ofta arrangerar olika aktiviteter tillsammans förespråkas även gräsytor för spel och aktiviteter i närheten.

Närmiljö

I anslutning till Johannesgården finns en terapiträdgård med växthus och odling, en boulevard, olika små platser samt en gångslinga runt huset vilken används

ÖNSKEMÅL

- Bänkar utplacerade varje 100 m på gångstråken
- Framkomliga gångstråk
- Bättre förbindelser med kollektivtrafik för den öppna vården och för anhöriga
- Café
- Närliggande utegym anpassat för patienter med nedsatt rörlighet och styrka

i rehabiliteringen. Vid en av flyglarna har det även förberetts för en rehabiliteringsträdgård för psykiskt utmattade. Även utsikten mot natur och en vacker utemiljö är viktigt för de boende. Många som kommer hit har svårt att åka kollektivt på grund av psykiska eller fysiska funktionshinder, därför behövs de parkeringsplatser som finns idag.

Utvidgad utemiljö

Promenadgrupper går längre eller kortare rundor i området. Badet ligger lite för långt bort men används ibland av enstaka patienter. Dock är det svårt att få plats då det ofta är fullbokat av andra verksamheter.

Målpunkter

- Gångslinga runt huset
- Växthus på gården
- Egna uteplatser
- Boulevard på gården
- Promenadstråk på området
- Handikappbadet (av enstaka patienter)

L

LSS-VERKSAMHET

KÄLLA: WWW.STORASKÖNDAL.SE

LSS DAGLIG VERKSAMHET

INDIVIDUELLT ANPASSAT STÖD, SERVICE OCH OMVÅRDNAD

- LSS - Lagen om Stöd och Service till vissa funktionshindrade. LSS är en rättighetslag som ska garantera personer med omfattande och varaktiga funktionshinder goda levnadsvillkor, att de får den hjälp de behöver i det dagliga livet
- Daglig verksamhet för individuellt stöd till vissa funktionshindrade med individuella behov
- Kommande gruppboendestäder ca 6-8 boenden
- Två målgrupper: individer med nedsatt förmåga men högfungerande, samt individer med förvärvade skador i högre ålder men högfungerande
- Utemiljön och naturen viktig för aktivitet och hälsa
- Olika behov finns men öppenhet mellan verksamheter förespråkas

BEHOV UTEMILJÖ

Många av de som deltar i den dagliga LSS-verksamheten i Stora Sköndal mår bra av att vistas utomhus och har ofta möjlighet att röra sig längre sträckor i området. För att underlätta deras behov är det viktigt att stärka orienterbarheten genom exempelvis färgkodning eller tydliga målpunkter. Även långa och raka gator med långa siktlinjer bör om möjligt undvikas i närheten av LSS-boenden. I övrigt uppskattas en utemiljö som lockar till aktiviteter där verksamhetens deltagare kan aktiveras.

Närmiljö

Tillgång till utemiljön nära verksamheten är viktig. Idag håller de till vid Solgården som ligger både nära vatten och natur.

ÖNSKEMÅL

- Platser för aktiviteter tillsammans och fler aktiviteter
- Upprustning av tennisbana, boulderbana
- Grillplats och plats för picknick
- Bänkar
- Utegymsområde som är mer anpassat för funktionsnedsatta
- Växthus och trädgård med arbetsuppgifter för deltagarna
- Platser för enskildhet och platser för aktivitet
- Rönning av sly och rivning av byggnader osv som är nedgångna
- Belysning
- Fler mötesplatser

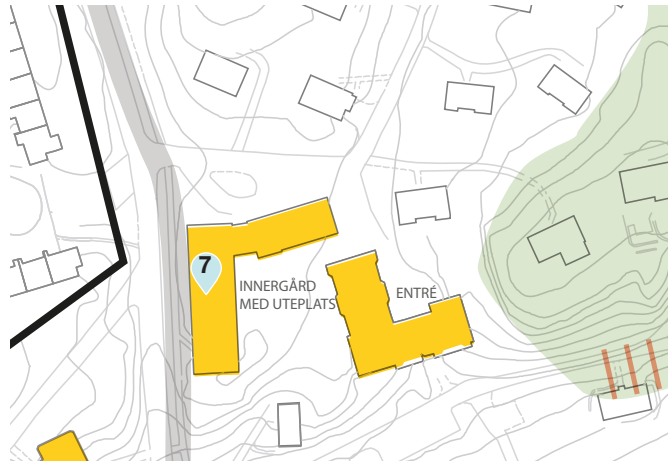
Utvidgad utemiljö

De boende använder som sagt hela området Stora Sköndal, framförallt området mellan Solgården och sjön.

Målpunkter

- Kolonilotter nära Solgården
- Promenadstråk
- Aktiviteter på hela området

FLYKTINGBOENDE

PUT (HVB)-BOENDE

BOENDE FÖR ENSAMKOMMANDE UNGDOMAR

- HVB - Hem för vård eller boende, är verksamhet som bedriver behandling eller är inriktad på omvårdnad, stöd eller fostran
- PUT - Permanent Uppehållstillstånd
- Mest killar, men även en del tjejer
- Åldrar 15-19 år
- 24 boendeplatser
- Målsättning att det ska integreras i samhället och därför uppmuntras umgänge med vänner på annan plats än i Stora Sköndal och de vistas generellt sett ganska lite på området

BEHOV UTEMILJÖ

För flera av de som bor i flyktingboenden är utemiljön väldigt viktig. De vistas i Stora Sköndal dygnet runt men saknar aktiviteter och saker att sysselsätta sig med.

Närmiljö

Då boendet ligger granne med Nybacken delar idag de boende innergård. Framsidan och dess entré anses tråkig och skulle kunna göras mer trivsamt.

Utvidgad utemiljö

De som bor här använder inte utemiljön så mycket då de ofta tar sig in till centrala Stockholm eller aktiviteter utanför området. Dock vill de ungdomar som bor här generellt sett ändå ha möjlighet till mer aktiviteter och behov av fler aktivitetsytor på området finns.

Målpunkter

- Ofta andra än på området, t.ex. Stockholm city

ÖNSKEMÅL

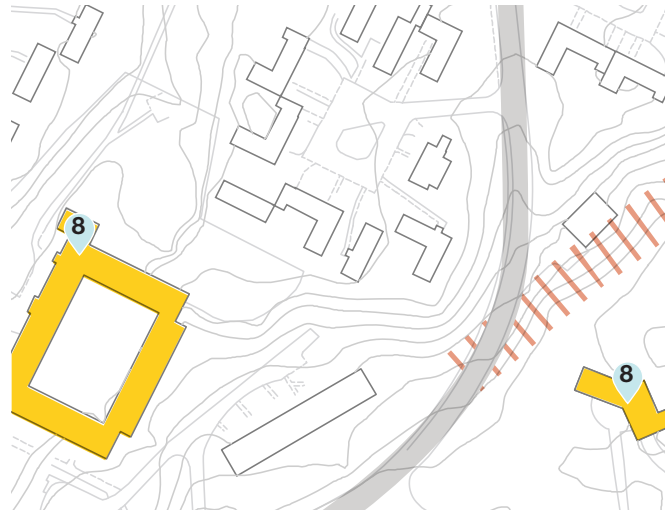
- Platser för aktiviteter
- Fotbollsplan
- Bänkar och sittplatser för umgänge i grupp eller mer avskilt
- Fler mötesplatser
- Grillplats
- Cykelställ nära huset
- Gympasal eller liknande där aktiviteter kan ske vintertid

L

FÖRSKOLA

KÄLLA: WWW.STORASKÖNDAL.SE

LILLA SKÖNDAL

FÖRSKOLA

- En förskola med två byggnader
- Villan med 25 förskolebarn, 1-5 år uppdelat på två avdelningar
- Borgen med 123 förskolebarn 1-5 år uppdelat på åtta avdelningar

BEHOV UTEMILJÖ

Förskolorna har båda behov av inhägnade gårdar. Gårdarna bör utrustas med både sol- och regnskydd samt gestaltas så att personalen kan ha överblick över ytan.

Närmiljö

Båda förskolorna har idag egna gårdar som anses fint planerade. Förskolan Villans gård är tillgänglighetsanpassad. Förskolan Borgen har två gårdar, en innergård och en gård som ligger en bit utanför huset. trots detta saknar en av avdelningarna direkt utgång till gården. Gården utanför sträcker sig runt ett hörn vilket orsakar dålig uppsikt.

ÖNSKEMÅL

- Större lekpark på området
- Bollplan
- Skridskobana
- Grillplats och plats för picknick
- Sol- och regnskydd till båda förskolegårdarna

Utvidgad utemiljö

Förskolorna uppskattar närheten till natur och vatten och gör längre utflykter utanför de egna gårdarna minst 1 gång/vecka. Det saknas dock större och väl utformade lekplatser dit de kan gå.

Målpunkter

- De egna förskolegårdarna
- Närliggande skogsområde runt kyrkogården

VY ÖVER DREVIKEN

SKOGSSTRÅK

PARKSTRÅK

NATURSTRÅK

BAD VID DREVIKEN

HANDIKAPPBAD

TENNISPLAN OCH BOULBANA

UTEGYM